

studeni 2023.

Obećavajuće prakse korištenja Poveljom o temeljnim pravima – primjer pučke pravobraniteljice

REPUBLIKA HRVATSKA
Pučka pravobraniteljica

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway grants

SAŽETAK

U ovom se dokumentu navodi praksa pučke pravobraniteljice u vezi s promicanjem Povelje o temeljnim pravima.

UVOD

Povelja o temeljnim pravima pravno je obvezujući instrument koji se primjenjuje na institucije EU-a. Povelja se primjenjuje i na nacionalna tijela u državama članicama „samo kada provode pravo EU-a”.

To znači da su nacionalne, regionalne i lokalne uprave ključne za promicanje i zaštitu prava iz Povelje. Komisija planira surađivati s nacionalnim i lokalnim tijelima država članica kako bi se osigurala potpuna primjena Povelje i zakona EU-a kojima se promiču i štite prava sadržana u njoj.

Međutim, na nacionalnoj razini ne postoji dostatna razina svijesti o Povelji. Stoga je Europska komisija donijela Strategiju EU-a za jačanje primjene Povelje za razdoblje od 2020. do 2030., u kojoj je prepoznata važna uloga koju nacionalne institucije za ljudska prava (NILJP) mogu imati u osiguravanju usklađenosti s Poveljom na nacionalnoj razini.

Osim toga, u godišnjem izvješću Europske komisije za 2018. o primjeni Povelje naglašava se uloga nacionalnih institucija za ljudska prava i tijela za ravnopravnost u podizanju svijesti o „pravima iz Povelje i osiguravanju njihove učinkovite provedbe u praksi”. U zaključcima Vijeća donesenima povodom desete obljetnice Povelje u listopadu 2019. navodi se da nacionalne institucije za ljudska prava „imaju ključnu ulogu u zaštiti i promicanju temeljnih prava te u osiguravanju usklađenosti s Poveljom.

To proizlazi iz činjenice da nacionalne institucije za ljudska prava imaju široke državne ovlasti, koje uključuju praćenje, savjetovanje vlade i parlamenta, rješavanje pritužbi, izvješćivanje, obrazovanje o ljudskim pravima, osposobljavanje i podizanje svijesti. Te se funkcije uzajamno osnažuju za provedbu temeljnih prava.

Hrvatska pučka pravobraniteljica opunomoćenica je Hrvatskog sabora zadužena za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, te tu dužnost obavlja neovisno i autonomno. Hrvatska pučka pravobraniteljica ima sljedeće mandate:

- mandat pučke pravobraniteljice – nepravilnosti u postupanju
- nacionalno tijelo za ravnopravnost (NEB)
- status nacionalne institucije za ljudska prava (NILJP)
- Nacionalni preventivni mehanizam za zaštitu osoba lišenih slobode (NPM)
- vanjsko prijavljivanje nepravilnosti – zaštita prijavitelja nepravilnosti tj. zviždača.

PREGLED NAČINA NA KOJI SE PUČKA PRAVOBRANITELJICA U SVOJEM RADU SLUŽI POVELJOM I KAKO JU PROMIČE

U hrvatskom je kontekstu razina svijesti o Povelji o temeljnim pravima prilično ograničena. Stoga, kako bi se povećala vidljivost Povelje na nacionalnoj razini, pučka je pravobraniteljica od 2016. do 2018. provela projekt „Procjene u radu s Poveljom” (*Judging the Charter*).

Cilj projekta **Procjene u radu s Poveljom** bio je povećati stručnost sudaca i drugih pravnih stručnjaka u vezi s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, posebno u pogledu razmjene znanja, načina na koji pravosuđe i akademska zajednica tumače ključna pitanja koja se odnose na primjenjivost Povelje te prava i načela sadržanih u njoj. Dodatni naglasak projekta bio je na ulozi prava iz Povelje u predmetima povezanim s azilom.

Projekt je proveden u suradnji s Institutom za ljudska prava Ludwig Boltzmann, [Institutom za međunarodne pravne studije](#) (CNR-ISGI, Rim), [Institutom za pravo i društvo](#) (INPRIS, Varšava), [Centrom za europsko ustavno pravo](#) (CECL, Atena) te [Saveznim ministarstvom pravosuđa](#) (Austrija) i [Hrvatskim uredom pučke pravobraniteljice](#) (Zagreb). Trajao je dvije godine, do kolovoza 2018., i uključivao je sljedeće.

1. Pravosudno osposobljavanje i izrada materijala za osposobljavanje: projekt je pružio pregled već postojećih materijala za osposobljavanje u kojima je riječ o Povelji. U sklopu projekta izrađena je internetska stranica predviđena da funkcionira kao portal koji izravno ili putem poveznice omogućuje pristup svim materijalima. Alatima za e-učenje bio je cilj omogućiti interaktivno upoznavanje s temom i omogućiti korisnicima da „isprobaju” potencijal Povelje. U svim partnerskim zemljama (Austrija, Grčka, Hrvatska, Italija, Poljska i Rumunjska) organizirana su osposobljavanja za suce i pravne stručnjake o pitanjima od općeg interesa kao što su diskriminacija, radno pravo, obiteljsko pravo ili socijalna prava.
2. Povelja i pravo na azil: ta komponenta projekta bila je usmjerena na ulogu Povelje u kontekstu azila. Izrađeni su materijali za osposobljavanje u kojima je riječ o Povelji i njezinoj primjenjivosti u pravosudnoj praksi u kontekstu prava azila te su provedena osposobljavanja u svakoj partnerskoj zemlji.
3. Razmjena iskustava i širenje informacija: organizirane su dvije radne konferencije za suce i pravne stručnjake, u Beču i Ateni, a s ciljem pružanja platforme za razmjenu iskustava u primjeni prava iz Povelje.

Nadalje, kako bi povećala i ojačala stručnost vlastite institucije, pučka je pravobraniteljica u okviru trenutnog projekta organizirala osposobljavanje o Povelji za njezine djelatnike. Ti djelatnici rade na zasebnim slučajevima (rješavanje pritužbi), pripremaju mišljenja tijekom zakonodavnog postupka i razmatraju učinak predloženih zakona na ljudska prava, obavljaju zadatke praćenja i izvješćivanja (pripremanje doprinosa za godišnje izvješće i posebna izvješća) te sudjeluju u obrazovanju o ljudskim pravima. Osposobljavanje je vodio sudac Ustavnog suda.

Uzimajući u obzir glavne prepreke većoj primjeni Povelje u svakodnevnom radu pučke pravobraniteljice važno je naglasiti da je Povelja prilično složen dokument s ograničenim područjem primjene. U kontekstu različitih pravnih izvora kojima se pučka pravobraniteljica služi u svojem radu postoji nedostatak razumijevanja dodane vrijednosti Povelje u usporedbi s međunarodnim instrumentima kao što su Europska konvencija o ljudskim pravima ili nacionalni pravni izvori.

KONKRETNI PRIMJERI (UPOTRIJEBITI PREDLOŽAK U PRILOGU)

Na sljedećim ćemo stranicama iznijeti neke primjere našeg rada.

1. Rješavanje pritužbi i sporovi

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	Rješavanje pritužbi i sporovi
Datum primjene / odluke / događaja	Lipanj 2023.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	Izmjene i dopune Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju stupile su na snagu 1. travnja 2023. i dovele su do promjena u zdravstvenom sustavu kao i znatnih promjena za neke osigurane osobe. Za jednu kategoriju osiguranih osoba, konkretno nezaposlene osobe (osigurane u skladu s člankom 7. stavkom 1. točkom 13. Zakona), ako ih Hrvatski zavod za zapošljavanje nije evidentirao u evidenciji nezaposlenih, uvedena je obveza osobnog javljanja Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje kako bi se potvrdile okolnosti na temelju kojih je utvrđen njihov status – prvi put do 29. lipnja 2023., a zatim jednom u tri mjeseca. Osim toga, evidencijom privremenog odlaska iz Republike Hrvatske (bez obzira na boravište) prestaje status osigurane osobe.
Pravno pitanje	<p>S obzirom na to da je velik broj pritužbi koje je zaprimila pučka pravobraniteljica ukazao na diskriminacijske učinke Zakona, ona je prije isteka prvog roka za osobno javljanje (29. lipnja 2023.) podnijela zahtjev Ustavnom sudu Republike Hrvatske za ocjenu ustavnosti odredbi izmjena i dopuna Zakona koje se odnose na obvezu osobnog javljanja Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (HZZO). Prema podacima HZZO-a iz lipnja 2023. ta se obveza odnosila na ukupno 275.542 osiguranika, a nakon 29. lipnja 2023. 105.982 osiguranika izgubilo je obvezno osiguranje.</p> <p>Pučka je pravobraniteljica istaknula da je riječ o obvezi koja je u suprotnosti sa zabranom diskriminacije na temelju Ustava Republike Hrvatske i Zakona o suzbijanju diskriminacije jer se sve osobe neće moći osobno javiti u HZZO zbog svojeg invaliditeta, zdravstvenog stanja i socioekonomskog statusa, posebno ako žive u mjestima koja su udaljena od najbliže organizacijske jedinice HZZO-a te da su zbog tih karakteristika stavljene u nepovoljan i neravno pravan položaj.</p> <p>Osim toga, tom se obvezom, uključujući način na koji je uvedena, ugrožavaju ustavna jamstva prava na žalbu, prava na odlazak u inozemstvo, posebne skrbi za osobe s invaliditetom, prava na zaštitu zdravlja i mladih te dostupnosti obrazovanja pod ravnopravnim uvjetima.</p>

	<p>Pučka je pravobraniteljica istaknula da će gubitak zdravstvenog osiguranja dovesti do kršenja prava na zdravlje i znatnih materijalnih obveza (i rizika od duga) za one koji se ne mogu osigurati po drugoj osnovi financiranoj iz proračuna jer će neovisno morati plaćati doprinose, a pritom su osobe na koje utječe ta promjena nezaposlene.</p> <p>Osim toga, zbog činjenice da se odluka o gubitku osiguranja ne donosi automatski, nego samo na zahtjev, ugroženo je pravo na pravni lijek, a građani se suočavaju s neočekivanim troškovima jer će o brisanju iz evidencije saznati tek tijekom liječenja.</p> <p>Zahtjev smo dopunili u rujnu nakon nekoliko pritužbi osoba koje su iskoristile prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora, a koje su ta prava izgubile brisanjem iz evidencije obveznog zdravstvenog osiguranja te smo Ustavnom sudu istaknuli negativne učinke na ustavnu zaštitu roditeljskih prava.</p>
<p>Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)</p>	<p>U tijeku</p>
<p>Relevantnost Povelje</p>	<p>Diskriminacija je zabranjena, a prava kao što su pravo na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu i na djelotvoran pravni lijek zaštićena su Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, što uključuje građane EU-a ili državljane država članica Europske unije koji su se preselili u Republiku Hrvatsku iskoristivši slobodu kretanja.</p> <p>Članak 21. – Nediskriminacija</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zabranjuje se svaka diskriminacija na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, etničko ili socijalno podrijetlo, genetske osobine, jezik, religija ili vjeroispovijest, političko ili bilo kakvo drugo mišljenje, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, okolnosti rođenja, invaliditet, dob ili seksualna orijentacija. <p>Članak 35. – Zdravstvena zaštita</p> <p>Svatko ima pravo na pristup preventivnoj zdravstvenoj zaštiti i pravo na liječenje pod uvjetima utvrđenima nacionalnim zakonodavstvom i praksom. Pri uspostavljanju i provedbi javne politike i svih aktivnosti Unije mora se osigurati visok stupanj zaštite zdravlja ljudi.</p> <p>Članak 14. stavak 1. – Pravo na obrazovanje</p>

	<p>1. Svatko ima pravo na obrazovanje te pristup strukovnom i cjeloživotnom osposobljavanju.</p> <p>Članak 47. stavak 1. – Pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje</p> <p>Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom u skladu s uvjetima utvrđenima u ovom članku.</p>
Upućivanje	https://www.ombudsman.hr/hr/pucka-pravobraniteljica-zatrazila-ocjenu-ustavnosti-izmjena-i-dopuna-zakona-o-obveznom-zdravstvenom-osiguranju/

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	Rješavanje pritužbi i sporovi
Datum primjene / odluke / događaja	Listopad 2023.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	<p>Jedna je osoba podnijela pritužbu da nije primila odgovor na pritužbu o sumnji na nepravilnost koju je podnijela Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU).</p> <p>Nadležna su tijela u svom odgovoru navela da su postupila u skladu s postupkom propisanim zajedničkim nacionalnim pravilima za Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., verzija 7.0, koja je 4. prosinca 2020. donijelo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije i Priručnikom o postupanju posredničkog tijela razine 2, verzija 5.0, od 7. srpnja 2021. jer ni zajedničkim nacionalnim pravilima ni pravilima o postupanju nije propisano davanje povratnih informacija prijaviteljima mogućih nepravilnosti.</p>
Pravno pitanje	<p>U skladu s odredbama članka 46. Ustava Republike Hrvatske svatko ima pravo slati zahtjeve i pritužbe, podnositi prijedloge državnim i drugim javnim tijelima te dobiti odgovor na njih. Stoga je tijelo kojem se građanin obratio obvezno odgovoriti. To ne znači nužno da će odgovor biti pozitivan za građanina ili da će nadležno tijelo u svakom slučaju prihvatiti njegov zahtjev, pritužbu ili prijedlog, a opseg odgovora trebao bi odgovarati okolnostima predmeta.</p> <p>Nadalje, odredbom članka 141. Ustava propisano je da je ostvarivanje prava koja proizlaze iz pravne stečevine jednako ostvarivanju prava zajamčenih hrvatskim pravnim</p>

	poretkom (stavak 1.), da se pravni akti i odluke koje je Republika Hrvatska prihvatila u institucijama Europske unije u Republici Hrvatskoj primjenjuju u skladu s pravnom stečevinom (stavak 2.), da hrvatski sudovi štite subjektivna prava na temelju pravne stečevine Europske unije (stavak 3.) te da državna tijela, tijela lokalnih i regionalnih jedinica samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima izravno primjenjuju pravo Europske unije (stavak 4.).
Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)	<p>Pučka je pravobraniteljica nakon provedbe postupka odlučila da podnositelj pritužbe mora biti obaviješten o ishodu obrade njegova zahtjeva.</p> <p>Stoga, u skladu s ovlastima utvrđenima u članku 26. Zakona o pučkom pravobranitelju, pučka je pravobraniteljica preporučila da institucija, u mjeri u kojoj je to primjereno okolnostima predmeta, odgovori na njihove zahtjeve i preporučila instituciji da svoje buduće postupke uskladi s tom obvezom.</p>
Relevantnost Povelje	Budući da je predmetna pravna situacija obuhvaćena područjem primjene prava Unije, pučka je pravobraniteljica istaknula da se primjenjuje Povelja Europske unije o temeljnim pravima i da je to tijelo Povelju obvezno primijeniti. Pučka je pravobraniteljica naglasila da je Poveljom propisano da svaka osoba može stupiti u kontakt s institucijama Unije u pisanom obliku na jednom od jezika Ugovora te da mora primiti odgovor na istom jeziku.
Upućivanje	<i>Nije primjenjivo</i>

2. Savjetodavne funkcije, uključujući procjenu učinka i pravni nadzor

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	Savjetodavne funkcije, uključujući procjenu učinka i pravni nadzor
Datum primjene / odluke / događaja	Travanj 2023.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	Pučka je pravobraniteljica sudjelovala u savjetovanju o nacrtima kontrolnih popisa za korištenje fondova EU-a u vezi s djelotvornom primjenom Povelje Europske unije o temeljnim pravima i Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom u pogledu fondova EU-a.
Pravno pitanje	Pučka pravobraniteljica dala je mišljenje o Kontrolnom popisu koji je izradilo Ministarstvo.
Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)	Mišljenje je dato Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU-a.

Relevantnost Povelje	Povelja o temeljnim pravima
Upućivanje	Nije primjenjivo

3. Praćenje ljudskih prava

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	Praćenje
Datum primjene / odluke / događaja	Lipanj 2022.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	<p>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske objavila je analizu pravnih izvora i normi kojima se uređuje priziv savjesti zbog različitih tumačenja koja u javnosti postoje o tom pitanju. To je pitanje predmet nedavnih javnih rasprava u Hrvatskoj u kontekstu zdravstvene skrbi, posebno prekida trudnoće i prava na pobačaj.</p> <p>Cilj je analize doprinijeti raspravi o pravnom uređenju priziva savjesti te njegovoj provedbi u praksi i potrebnim poboljšanjima, a uključuje pregled međunarodnih, europskih i nacionalnih pravnih izvora, kao i neobvezujuće dokumente povezane s prizivom savjesti.</p> <p>Prema analizi, Poveljom Europske unije o temeljnim pravima jamči se pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti (članak 10.), a pravo na priziv savjesti „priznato je u skladu s nacionalnim zakonima kojima se uređuje ostvarivanje tog prava” (članak 10. stavak 2.). Povelja stoga štiti priziv savjesti ako, kada i kako je priznat u zakonima država članica. Istodobno se naglašava da pravo na priziv savjesti treba uravnotežiti s pravom na zdravstvenu zaštitu, koje je također zajamčeno Poveljom (članak 35.). Osim toga, u skladu s Poveljom, područje primjene i značenje prava koja se njome jamče trebali bi se tumačiti u skladu s praksom Europskog suda za ljudska prava i Suda Europske unije te se stoga pravo na priziv savjesti u skladu s pravom EU-a treba tumačiti na isti način kao u sudskoj praksi tih sudova.</p>
Pravno pitanje	S obzirom na to da je pitanje priziva savjesti predmet nedavnih javnih rasprava u Hrvatskoj u kontekstu zdravstvene skrbi, posebno prekida trudnoće i prava na pobačaj, pučka je pravobraniteljica pripremila navedene analize.

Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)	Analiza: Priziv savjesti – pravni izvori i norme
Relevantnost Povelje	Povelja o temeljnim pravima – pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti (članak 10.) te pravo na zdravstvenu zaštitu (članak 35.).
Upućivanje	Nije primjenjivo

4. Izvješćivanje

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	Izvješćivanje
Datum primjene / odluke / događaja	31. ožujka 2022.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	<p>Godišnja izvješća pučke pravobraniteljice Hrvatskom saboru za 2022. i 2023. godinu sadržavaju posebno poglavlje o dobroj upravi koje je nadahnuto člankom 41. Povelje o temeljnim pravima.</p> <p>Ono se ne odnosi samo na provedbu prava EU-a, već se u njemu u širem smislu razmatra način na koji institucije pristupaju građanima.</p>
Pravno pitanje	<p>Budući da je povjerenje građana u institucije Republike Hrvatske slabo, vrlo širok mandat institucije pučkog pravobranitelja i pritužbe građana iz različitih područja pučkoj pravobraniteljici daju dobar uvid u probleme s kojima se građani suočavaju – za Izvješće za 2022. pučka je pravobraniteljica odlučila predstaviti probleme građana u ostvarivanju prava na dobru upravu sustavnim i sveobuhvatnim pristupom – u zasebnom poglavlju.</p> <p>S obzirom na to da se povjerenje u institucije treba i može izgraditi povećanjem dostupnosti, transparentnosti i učinkovitosti javnih institucija, pučka je pravobraniteljica zajedno analizirala probleme utvrđene u mnogim područjima i ponudila rješenja za te probleme u obliku provedivih preporuka za koje institucija smatra da bi njihova provedba pomogla u obnovi i izgradnji povjerenja u državne institucije.</p> <p>Na primjer, pritužbe koje pučka pravobraniteljica prima upućuju na to da građani nemaju dovoljno informacija o postupcima i uslugama javnopravnih tijela ili o mogućnostima</p>

	<p>iskorištavanja pravnih lijekova jer su postupci i propisi često složeni i često nisu popraćeni razumljivim uputama i primjerima postupaka i mehanizama za ostvarivanje prava/usluga. Brojne izmjene i dopune propisa, koje su rijetko dostupne u pročišćenim verzijama, građanima otežavaju pozivanje na prava zajamčena zakonom, propisima ili upravnim mjerama.</p> <p>Činjenica da građani pučkoj pravobraniteljici postavljaju opća pitanja o tome kako ostvariti neko pravo, kome se obratiti ili podnijeti pritužbu, kako bi postupak trebao izgledati i slično upućuje na to da tijela javne službe ne pružaju dovoljno informacija ili istodobno ne reagiraju, što dovodi u pitanje učinkovito ispunjavanje njihove uloge kao tijela u službi građana.</p>
Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)	Nekoliko je preporuka dano javnim tijelima u okviru navedenog poglavlja
Relevantnost Povelje	Članak 41. – Pravo na dobru upravu
Upućivanje	https://www.ombudsman.hr/hr/izvjesca-puckog-pravobranitelja/

5. Obrazovanje o ljudskim pravima

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	Obrazovanje o ljudskim pravima
Datum primjene / odluke / događaja	Od 2016. do 2018.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	Tijekom tog razdoblja pučka je pravobraniteljica u suradnji s Pravosudnom akademijom organizirala niz osposobljavanja za suce – dio osposobljavanja bio je uvod u Povelju o temeljnim pravima te kada se ona primjenjuje, a dodatna osposobljavanja bila su usmjerena na prava na azil i primjenu Povelje u kontekstu azila, kao i na nediskriminaciju i pristup pravosuđu.
Pravno pitanje	Budući da je razina znanja o Povelji među pravosudnim tijelima u to vrijeme bila prilično niska, cilj osposobljavanja bio je povećati njihovu sposobnost za rad s Poveljom. Osposobljavanja su provodili suci Vrhovnog suda i djelatnici institucije pučkog

	pravobranitelja te članovi akademske zajednice stručni u području azila i sudac Upravnog suda.
Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)	Osim osposobljavanja, izrađena je internetska stranica za projektne aktivnosti s pregledom odluka u vezi s Poveljom te pregledom trenutačno dostupnih materijala za osposobljavanje i trenutačno dostupnih osposobljavanja.
Relevantnost Povelje	/
Upućivanje	https://charter.humanrights.at/legaldocument

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	○ Obrazovanje o ljudskim pravima
Datum primjene / odluke / događaja	2019.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	<p>Pučka je pravobraniteljica 2019. u suradnji s Agencijom EU-a za temeljna prava (FRA) organizirala dva osposobljavanja o Povelji.</p> <p>Jedno osposobljavanje bilo je usmjereno na državne službenike, s naglaskom na javnoj politici i primjenjivosti Povelje u zakonodavnom postupku te s posebnim naglaskom na članku 51. kojim se određuje područje primjene Povelje. U okviru osposobljavanja predstavljen je i priručnik Agencije s nazivom „Primjena Povelje Europske unije o temeljnim pravima u zakonodavstvu i tvorbi javne politike na nacionalnoj razini“ (Applying the Charter of Fundamental Rights of the European Union in Law and Policymaking at National Level).</p> <p>Drugo je osposobljavanje bilo usmjereno na nevladine organizacije, s naglaskom na načinu primjene Povelje u strateškim sporovima i načinu komunikacije o takvim predmetima.</p>
Pravno pitanje	Primjenjivost Povelje u zakonodavnom postupku Povelja i strateški sporovi te kako komunicirati o takvim predmetima
Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)	Povećanje sposobnosti državnih službenika za primjenu Povelje u zakonodavnom postupku Veća osviještenost organizacija civilnog društva o Povelji
Relevantnost Povelje	/
Upućivanje	Europski portal e-pravosuđe – najbolja praksa Hrvatske u vezi s Poveljom

6. Podizanje svijesti

Institucija	<i>Pučka pravobraniteljica Republike Hrvatske</i>
Vrsta primjene Povelje	○ Podizanje svijesti
Datum primjene / odluke / događaja	Prosinac 2023.
Detaljan opis činjenica (predmeta, događaja, spisa itd.)	Kako bi se povećala osviještenost ključnih institucija o provedbi uvjeta koji omogućuju temeljna prava u Hrvatskoj, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU-a odlučilo je objaviti Povelju o temeljnim pravima i Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom s predgovorom pučke pravobraniteljice i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom.
Pravno pitanje	Pučka je pravobraniteljica u svojem predgovoru istaknula važnost Povelje o temeljnim pravima za osobe koje rade na fondovima EU-a, kao i ulogu institucije pučkog pravobranitelja kao nacionalne institucije za ljudska prava i nacionalnog tijela za ravnopravnost.
Konačni ishod (predmeta, događaja, spisa itd.)	Objava koja bi trebala biti dostupna djelatnicima koji rade na fondovima EU-a
Relevantnost Povelje	Učinkovita primjena i provedba Povelje Europske unije o temeljnim pravima te primjena i provedba Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ horizontalni su uvjeti koji omogućuju korištenje sredstava EU-a u oba operativna programa u Hrvatskoj za razdoblje 2021. – 2027.
Upućivanje	<i>Nije primjenjivo</i>

ZAKLJUČCI

Priznajući da bi se pučka pravobraniteljica mogla još više služiti Poveljom i osigurati da se ona sustavnije upotrebljava u svakodnevnom radu vlastite institucije, pučka se pravobraniteljica pridružila projektu Agencije Europske unije za temeljna prava. To je sve važnije jer se čini da se u našim pravnim i političkim sustavima povećava primjena Povelje, među ostalim pred nacionalnim sudovima, ali i u području donošenja zakona i javne politike. Osim toga, kao što je vidljivo iz primjera, uloga Povelje povećala se u radu pučke pravobraniteljice i postaje sve relevantniji pravni izvor za rad te institucije.